

Problemy edukacji przedszkolnej

Na podstawie dyskusji na Forum OSKKO zebrała Ewa Halska, OSKKO

Dyskusja na forum internetowym OSKKO (www.oskko.edu.pl/forum/) poprzedzająca II Kongres Zarządzania Oświatą pozwoliła wyłonić najważniejsze problemy dotyczące funkcjonowania edukacji przedszkolnej.

Analizując wypowiedzi biorących udział w dyskusji uczestników, można stwierdzić, że wśród przyczyn wymienionych niżej problemów, są niskie nakłady finansowe przeznaczane na edukację przedszkolną w gminach, które powodują określone konsekwencje. Dyskutanci zwrócili także uwagę na fakt, że przedszkola działające jako zakłady budżetowe są bardziej autonomiczne, szybciej się rozwijają, dyrektor przedszkola działającego w tej formie ma większy wpływ na jego rozwój.

Niewątpliwie biorąc pod uwagę fakt, że kompetencja w zakresie zapewnienia organizacji przedszkoli należy do zadań gminy, występowanie problemów związanych z ich funkcjonowaniem jest zróżnicowane. Nie mniej jednak, biorąc pod uwagę wypowiedzi na forum można zwrócić uwagę na niektóre z nich, które wydają się być powszechne, niezależnie od lokalizacji przedszkola. Należą do nich min.:

1. uregulowanie prawne dotyczące odbioru dziecka z przedszkola

Problem ten rozpatrywany był w dwóch aspektach. Pierwszy dotyczył braku odbioru dziecka po zamknięciu przedszkola i pojawiło się w tej kwestii pytanie; „co zgodnie z prawem robić w takich przypadkach?”, drugi z kolei, dotyczył odpowiedzialności za dziecko odebrane z przedszkola przez niepełnoletnie rodzeństwo.

2. organizacyjne standardy funkcjonowania przedszkoli

Brak dookreślenia norm w zakresie: zatrudnienia pracowników administracji i obsługi, powierzchni sal, wyposażenia w pomoce naukowe dydaktyczne, wyposażenia warsztatu pracy nauczyciela powoduje w konsekwencji bardzo duże zróżnicowanie w ramach obowiązkowej oferty edukacyjnej w przedszkolach publicznych. Brak jednolitych uregulowań w tym zakresie umożliwia duże, usankcjonowane prawnie, dysproporcje pomiędzy jst.

3. rekrutacja i dostępność do przedszkoli

Wątpliwości w tym zakresie dotyczą głównie interpretacji art. 14 ustawy o systemie oświaty. Nieprecyzyjne zapisy; brak dookreślenia czy dziecko może być przyjęte do przedszkola dopiero jak ukończy 3 lata oraz „szczególnie uzasadnionego przypadku wcześniejszego przyjęcia dziecka” jest powodem tworzenia różnorodnych zasad rekrutacji.

Zwrócono również uwagę na problemy związane z realizacją obowiązku bezpłatnego transportu dzieci, zgodnie z art.14a ust.3 ustawy.

4. dzieci niepełnosprawne

Obowiązek przyjęcia dzieci do przedszkoli publicznych w przypadku wyrażenia takiej woli przez rodziców stanowi poważny problem organizacyjny i funkcjonalny dla przedszkola. Szczególnie w kontekście; braku kadry posiadającej specjalistyczne przygotowanie do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi, braku dostatecznej wiedzy nauczycieli, braku sprzętu, i pomieszczeń do zapewnienia optymalnych warunków pracy przedszkola. Zauważalna jest tu konieczność wsparcia nauczycieli przedszkoli poprzez przyjęcie systemowych rozwiązań dających wsparcie do realizacji tego zadania.

5. zatrudnianie specjalistów i opieka medyczna

W związku, ze zwiększającą się liczbą dzieci wymagających zajęć specjalistycznych zwrócono uwagę na fakt braku (lub też znaczne ograniczenia) w przedszkolach możliwości zatrudniania specjalistów: logopedów, psychologów itp. Pojawił się też problem zapewnienia opieki medycznej w przedszkolach, która wobec zatrudnienia pielęgniarki na kilka godzin w tygodniu jest fikcją.

6. pozyskanie nauczycieli o pełnych kwalifikacjach

Dyrektorzy sygnalizują problem z zatrudnieniem nauczycieli o pełnych kwalifikacjach do pracy w przedszkolach. Zwracają uwagę na konieczność podjęcia rozwiązań zachęcających do pracy młodych nauczycieli oraz ewentualnie „złagodzenie” przepisów o kwalifikacjach nauczycieli w szczególności takich kierunków jak edukacja elementarna, czy też nauczanie zintegrowane, które mogłyby być automatycznie uznawane jako zbliżone i nie powodowałyby konieczności zmniejszania niewielkiego wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli.

7. doskonalenie nauczycieli

Zauważalny, zdaniem dyskutantów, jest utrudniony dostęp do szkoleń organizowanych w ramach grantów edukacyjnych, a także studiów podyplomowych dla nauczycieli przedszkoli. Dyrektorzy z małych miejscowości zwracają także uwagę na fakt braku wsparcia nauczycieli doradców metodycznych i konsultantów.

8. zajęcia dodatkowe

Kwestia organizacji zajęć dodatkowych budzi wiele wątpliwości. Pojawiają się min. pytania; kiedy je organizować, kto ma za nie płacić, kto ma w nich uczestniczyć, kto ponosi odpowiedzialność za ich jakość oraz bezpieczeństwo dzieci w czasie ich trwania? A przede wszystkim, jaki rodzaj zajęć należy uznać za zajęcia dodatkowe realizowane ponad podstawę programową? Czy np. rytmika powinna być zajęciem dodatkowym, na które uczęszczają tylko dzieci, których rodziców stać na opłacenie tych zajęć, czy też mieści się ona w podstawie programowej?

Wskazane byłoby dookreślenie, jaki rodzaj zajęć należy do obowiązkowych zajęć edukacyjnych, zapewniających realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

9. rada rodziców

Bardzo trudne w realizacji, a właściwie praktycznie niemożliwe jest respektowanie zapisów prawnych w zakresie wyboru i organizacji rady rodziców. Rodzice w przedszkolach działają chętnie, nie widzą natomiast sensu w wybieraniu corocznym przedstawicieli do rady. Również w przypadku, szczególnie małych przedszkoli, bardzo trudno jest stworzyć wszystkie organy rady. Należy jasno określić w ustawie jak postępować w tych przypadkach, a nie opierać się na interpretacjach, że można by traktować małe przedszkola jak placówki (7 reprezentantów).

10. status zawodowy nauczyciela przedszkola

Temat ten poruszany był na konferencjach dyrektorów przedszkoli. Jednak brak reakcji ze strony decydentów powoduje, że po raz kolejny należy zwrócić uwagę na problemy dotyczące w szczególności:

- nieuwzględnienia nauczycieli przedszkoli w grupie uprawnionych do korzystania z ulgowych przejazdów środkami transportu zbiorowego,
- przyznawania dodatku za wychowawstwo.

Dyskutanci zwrócili uwagę na fakt, że pojawiające się, co jakiś czas „nowości” w propozycjach zmian przepisów dotyczących organizacji przedszkoli oraz zmiany statusu nauczyciela przedszkola na np. „opiekunkę”, nie tworzą dobrej atmosfery do spokojnej, kreatywnej i twórczej pracy nauczycieli przedszkoli.

Zwrócono także uwagę na brak alternatywnych form wychowania przedszkolnego.

Poza problemami dotyczącymi stricte przedszkoli zwrócono uwagę na nadmierne obciążenie dyrektorów przedszkoli sprawami administracyjno-organizacyjnymi, szczególnie w związku z realizacją dosyć wysokiego pensum dydaktycznego, przy jednoczesnym braku kadry administracyjnej. Jest to poważny problem dyrektorów małych przedszkoli, ale także małych szkół.

Kolejny, sygnalizowany problem, to zatrudnienie pomocy nauczyciela szczególnie w oddziałach, w których są dzieci (i uczniowie) o specyficznych potrzebach edukacyjnych, a także wymagające zwiększonej opieki.

Dziękuję uczestnikom dyskusji, lista problemów nie jest listą zamkniętą, ale stanowi istotny przyczynek podjęcia szerszej dyskusji w czasie Kongresu podczas realizacji panelu Problemy edukacji przedszkolnej.

